

1 REYE

NABEMA CARTA REYE

10

Sabá druadebema boroba Salomoñ acade wāna

¹ Wērāda Sabá druadebema boro basía. Mał wērāba ūrīsia Salomoñra Ācōrēneba tră bęga będa. Mał carea idjia Salomoña ne cawaię beada iwidiđe wāsia poya panui cawaya.

² Idji ume zocārā wāsiđaa. Cameyo zocārāne quera beada, mōgara biya quedea nēbla bea sida edesia. Idjaba oroda waibla edesia. Jerusaleñne jūēpeda Salomoñ ume bedeade wāsia. Małne idjia iwidi quīrīđa badara jūma iwidiđisia.

³ Idjia iwidiđidara Salomoñba jūma aride panusia. Idjia poya panuěra neě basía.

⁴⁻⁵ Māwā Sabádebema boro wērāba cawasia Salomoñra wārāda bio ne cawa będa. Mał awara Salomoñ de dromada, idjia coi carea erobla, idjiare bea chūmebadada, idji nezocarāda ādji djo bara, idji nezocarā dji dromarāda, idjia Ācōrē de dromane animarā babue diabari sida unupeda cawa crīchaě basía.*

⁶ Małne idjia Salomoña nāwā jarasia:
-BŁ necawaadebemada, bła odađebema sida mǎ druade ūrīsia. Idiblrl cawasia małra wārāda.

⁷ Zei naěna mǎa ījāé basia. Bariblrl ara mǎdji dauba ununa bērā ījāsia. Wārāda bławebema jarapedadara ni ēsidra biđa mǎa jaradāě basía. Mǎa

---

* **10:4-5** *Idjiare bea chūmebadada.* Hebreo bedeade małra ebuda bławebema. Lcłrlmaarā jara bła: "Idjiare bea panabadada."

ūrīna cāyābara bʌra ne caawaara bʌa idjabə baraara bʌa.

⁸ ḫBʌ ēberārāra bio bʌsrīda beadida panla!†
Bʌare ɓea sida bio bʌsrīda beadida panla ewariza bʌ quīrāpita panne bʌ necawaada ūrī panla bērā.

⁹ Bʌ Ācōrēra bio bia bʌa. Idjia bʌra bia unupeda israelerā boroda bʌsia. Idjia israelerā ewariza bio quīrīa bʌ bērā, bʌda ādjirā boroda bʌsia bia pe erobamārēa idjabə jipa cawa o bʌmārēa.-

¹⁰ Sabádebema boro wērāba Salomoña oroda nueve mil libra diasia.‡ Mañ awara quera quīrātanoa beadā, mōgara biya quedea nēbʌa ɓea sida zocārā diasia. Mañ wērāba Salomoña quera wai'bʌa diaða quīrāca ni abalba Israel druadaa enenacaa.

¹¹⁻¹³ Mañbe Israeldebema boro Salomoñba erobʌdebemada Sabádebema boro wērāa wai'bʌa diasia. Mañ awara ne jūma mañ wērāba iwidiða sida diasia. Mañbe Sabádebema boro wērāra, idji ume zepedadarā sida idji druadaa jēda wāsidaa.

Salomoñ ne bara bāda

Tiro purudebema boro Hirañba barcoda zocārā erobasia. Mañ barcoba oroda, sándezo bacuruda, idjabə mōgara biya quedea nēbʌa ɓea sida Opir druadeba Israel druadaa wai'bʌa enebadjidaa. Mañ sándezo bacuruba Salomoñba dumene ñtaa jida wābadada Ācōrē de dromane, idji de dromane bida obisia. Mañ awara arpada, salterio sida dji zá cawa ɓea itea obisia. Sándezo bacuru mañ ewariðe

---

† **10:8** *Bʌ ēberārāra*. Hebreo bedeade māwā bʌ bʌa. Griego bedeade, dewara carta drōāne bida “bʌ quīmarāra” bʌ bʌa. ‡ **10:10** *Nueve mil libra*. Hebreo bedeade bʌ bʌa “120 talentos.”

waibla enena quīrāca mañ naēna ni mañare bida enenacaa.

¹⁴ Poaza Salomoñba oroda cincuenta mil libra edabadjia. §

¹⁵ Mañ awara Arabia druadebema bororāa, Israeldebema dji dromarāa bida oroda diabibadjia. Ne nēdobuebadarāa bida oroda diabibadjia Israel druade ne nēdobuedamārēā.

¹⁶ Israeldebema boro Salomoñba djōi careabema jūātrabada waibla beada dosciento berrachi obisia. Mañza quince libra oro oda basía.*

¹⁷ Idjaba dji caibeada tresciento berrachi obisia. Mañza libra ūbea audu oro oda basía.† Jūma mañ djōi careabema jūātrabadarāa idji de dro mane waga bāsia. Mañ dera trā jarabadjidaa “Libanonebema oi.”‡

¹⁸⁻¹⁹ Mañ awara Salomoñba bugue waiblada jāwa tāflcabari bara obisia. Mañra elepante quida oda basía. Mañ buguera oro idji awa quiruba jūma bārasia. Dji ēcarra chū chūmebarira borogoa bāsia. Jāwa acłare, jāwa araare bida orrocawa imama zaca beada panasidaa. Buguede chūmene wāi carea dumeda bāsia. Mañ dumera sei quida bāsia.

²⁰ Dume quidae iquidaza imama zaca panada bāsia. Māwā imama zaca bēara doce panasidaa. Mañ bugue quīrāca ni abāl dewara druadebema boro itea odaca basía.

---

§ **10:14** *Cincuenta mil libra.* Hebreo bedeade bá bāla “666 talentos.” * **10:16** *Quince libra.* Hebreo bedeade bá bāla “seiscientos siclos.” † **10:17** *Libra ūbea audu.* Hebreo bedeade bá bāla “tres minas.” ‡ **10:17** Salomoñ de dromarā māwā trā jarabadjidaa Libanonebema bacuru oda bērā.

21 Salomoñ taza þeara, epedeco þea sida oro idji awa quiru oða basía. Mañglaðra idji de droma “Libanonebema oi” abadade eroþasia. Parata odara neð basía. Salomoñ ewaride parata odara israeleramaarã mäcuaë þasia oroda barcode waibla enebadji bërã.

22 Salomoñba ne nëdobada barcoda pe eroþasia.§ Mañ barcora Tiro purudebema boro Hirañ barco þea ume ne nëdode wâbadjidaa. Poa ûbeade þarima aba jëda zebadjidaa. Mañne oroda, paratada, elepante quidada, yarreca þeada, idjabä ïvana biya quedea sida enebadjidaa.

23 Israeldebema boro Salomoñra baraara þasia idjabä ne caawaara þasia jüma nañ ejüñebema bororã cayabarã.

24 Jüma nañ ejüñebemarãba Salomoñra acade ze quirriñ panasidaa Äcõrëba idjia diaða necawaada ürñi carea.

25 Poa zebþrlza dji acade ze panþba Salomoñ itea ne enebadjidaa: oro odada, parata odada, wua biya quedeada, djöi careabemada, quera tûapa þeada, cawayoda, mula sida.

Salomoñba cawayo, carreta sida nëdoda

26 Salomoñba djöbada carretada, cawayo sida zocârã edasia. Carretara 1,400 edasia idjabä cawayoda doce mil edasia. Mañglaðra idji sorðaorã panabada puruza idjabä Jerusaleñne idji þabarima bida þlcuasia.

27 Salomoñ dji boro baside paratada Jerusaleñne aduba eroþasia mõgara quirräca. Idjabä dji biara þla

---

§ **10:22** Ne nëdobada barco. Hebreo bedeade þla þla “Tarsidebema barco.”

bacuru Libanonebema enenada aduba ero^{ba}sia mē**a**bema higojō eya carrae^de bara quīrāca.*

²⁸ Salomoñ itea ne nēdobadarāba Egipto^de idjabā Ciliciae cawayoda nēdobadjidaa.[†]

²⁹ Cawayo aba cuatro libra paratabari nēdobadjidaa. Egipto^de carreta aba quince libra paratabari nēdobadjidaa. Mañbe ādjirāba hititarā bororāa, Siriae^bbema bororāa bida cawayoda, carreta sida nēdobuebadjidaa.

11

Salomoñba Ācōrē igarada

¹ Salomoñba āibema wērārāda zocārā awuasia. Mañ bērā idji quima Egipto^debema boro cau awara zocārā edasia: wērārā Moab druadebemada, Amoñ druadebemada, Edoñ druadebemada, Sidoñ druadebemada, idjabā hititarānebema sida.

² Nañna Ācōrēba israelerāa jarasia jūma mañ ēberārā ume mīa cāñiē panl^ada. Mañ ēberārā ume mīa cāñibl^ara ãdji j^awaba oda ācōrē bēada ēpēniana asia.* Ācōrēba māwā jaradamīna Salomoñba mañ wērārāra awuape^da edacuasia.

³ Dji dromarā cauda seteciento edasia. De^dvara wērārā sida tresciento ero^{ba}sia. Mañ wērārā carea Salomoñba Ācōrēra igarasia.

⁴ Idji drōa bēdacarea dji quimarāba ãdji ācōrē bēada ēpēbisidaa. Māwā Salomoñba so^deba

* ^{10:27} *Dji biara b^a bacuru.* Hebreo bedeade b^a b^aa “cedro” baribl^ara ogōea. † ^{10:28} *Egipto^de.* Αc^arl^amaarā Musride nēdobadjidaa. Musri druara Cilicia drau^da caita b^aa. * ^{11:2} *Exodo 34:16.*

Ācōrēra ēpēē basía idji zeza Daviba ēpē bāda quīrāca.

⁵ Idjia Sidoñnebema jlwaba oda ācōrēwērā Astarteda ēpēsia. Mañ awara amonitarā jlwaba oda ācōrē Milcoñda ēpēsia. Milcoñra Ācōrēba abeda quīrīñacaa.

⁶ Māwā Salomoñba Ācōrē quīrāpita cadjiruada o bēsia. Idjia Ācōrēra ne jūmane ēpēē basía idji zeza Daviba ēpē bāda quīrāca.

⁷ Jerusaleñneba ñmādau odjabariare bā eya borode Salomoñba de zaquedaa osia moabitārā jlwaba oda ācōrē Quemoa bia bedeadi carea idjabā amonitarā jlwaba oda ācōrē Moloc abadaa bia bedeadi carea. Quemora, Moloc sida Ācōrēba abeda quīrīñacaa.

⁸ Ara mañ quīrāca jūma idji ãibema quimarā itea Salomoñba de zaquedaa ocuasia ãdji ācōrē bēaa querada bá diadamārēä idjabā animarāda babue diadamārēä.

⁹⁻¹⁰ Naëna israelerā Ācōrēra barima umé Salomoñma odjapeda jarasia ãibemarā ācōrē bēada ēpērāmārēä. Māwāmīna Salomoñba ijāé basía. Sodeba Ācōrēra ēpēē bāda bērā Ācōrēra idji ume quīrūsia.

¹¹ Mañ carea Salomoña nāwā jarasia:

-Bla jāwā o bā bērā idjabā māa obi jaradara igarada bērā, māa nañ druua bā jawaeda bāda jārīpeda abā blare bādiaya.

¹² Bā zeza Davi querasi carea māa māwā oēa bā wadi zocai bāde. Ātebārā bā warra jawaedabemada māa nañ druara jārīya.

13 Barib_λr_λ jūma naλ druara idji j_λwaedabemada jārīea. Judadeba yōpedadarā druara idji j_λwaeda b_εya m_λ nezoca Davi querasi carea idjab_a m_λ de droma b_αmārēā edada puru Jerusaleñ carea.-

Jeroboāñ Egiptodaa mīrū wāna

26 Nabat warra Jeroboāñda Salomoñare dji droma basía. Idjira Epraiñneba yōna basía. Seredá purudebema basía. Dji papa Zeruada pēdra wērā basía. Mañ Jeroboāñba Israeñdebema boro Salomoñra ãyā b_λ quīrīā basia.

27 Mañra nāwā basía: Salomoñba Jerusaleñne idji zeza Davi b_εsi puru mōgaraba audu jūrā ca b_λra daucha obi basia idjab_a Milo abadaare dji jogoara egoroba daucha pārībi basia.[†]

28 Mañne cūdra Jeroboāñda mama traja basia. Idjira bio λ_βla basia.[‡] Salomoñba idjira zoquea b_λda ununa bērā jūma Joseñeba yōpedadarā traja pan_λ boroda b_λsia.

29 Ewari aba Jeroboāñra Jerusaleñneba ãyā wāb_λr_λ basía. Mañne Ācōrēneba bedeabari Ahíada oðe unusia. Mañ Ahíara Silodebema basía. Idjia cacuade j_λ b_λra djiwid_i basia. Dji unusidaðe ãduba panasidaa.

30 Mañne Ahíaba djiwid_i j_λ b_λra ērāpeda pichia cōñcuasia doce jūmārēā.

31 Mañbe Jeroboāña nāwā jarasia:

[†] **11:27** Hebreo bedeade ebuda b_λea cārēda o panasidada.

[‡] **11:28** Bio λ_βla basia. Hebreo bedeade ebuda b_λea sāwā basida. Hebreode abari bedeaba jara b_λa: bio mēsrā b_λda, bio ne bara b_λda, bio ne o cawa b_λda, idjab_a bio dji droma b_λda.

-Nañ wua cõäcuadara die edadua. Israelerã Äcõrëba nãwã jara bãla: "Israeldeba yõpedada doce puruda Salomoñ jawaeda panla. Bariblrl mañ doce purudebemada mña die järípeda bã jawaeda bãya.

³² Mañbe ababe Judadeba yõna purudrl Salomoñ jawaeda beya. Mañ purura idji jawaeda beya mñ nezoca Davi querasi carea idjabã mña edada puru Jerusaleñ carea. Mña júma Israel druade Jerusaleñ purudrl edasia mñ de dromada bãrã tãena þamãrã.

³³ Mña jara bã quirãca oya Salomoñba mña igarapeda Sidoñnebema äcõrë Astartea, moabitarrã äcõrë Quemoa, amonitarã äcõrë Milcoña bidã bia bedea bã bêrã. Salomoñba o bãra mñ quirãpita bië bãla. Idjira mñ oðe jipa nñbacaa idjabã mñ leyda ïjãé bãla idji zeza Daviba ïjã bãda quirãca.

³⁴ Mawãmïna idji zocai þamisa mña israelerã idji jawaedabemada järíea, åtebllrl idjira wadi ädjjirã boroda bayã mña edada nezoca Davi querasi carea. Davi querasibllrl júma mña obi jaradara ïjã obadjia.

³⁵ Bariblrl Salomoñ warra israelerã boroda þebllrlde mña Israeldeba doce puru yõpedadadæbemada die järíya bã jawaeda bãi carea.

³⁶ Mañbe ababe Judadeba yõna purudrl Salomoñ warra jawaeda beya. Mawã oya mñ nezoca Davideba yõblrldebemada aba Jerusaleñne dji boroda þamãrã poa zebllrlza. Mña Jerusaleñ puruda edasia mñ de dromada bãrã tãena þamãrã.

³⁷ Bariblrl mña bãra israelerã boroda bãya.

Mañnebʌrʌ bʌa quīrīā bʌra jūma bʌ jʌwaeda bʌya.

³⁸ Jūma mʌa jara bʌda ījā odua. Mʌ ode jipa nībadua. Mʌ quīrāpita jipa o bʌdʌa. Idjabə mʌ nezoca Davi querasiba ījā o bʌda quīrāca jūma mʌ obi bʌda ījā odua. Māwā osira mʌra bʌ ume bʌya. Mʌa israelerāra bʌ jʌwaeda bʌya. Mañbe Davideba yōbʌdarā dji boroda bʌbari quīrāca mʌa bʌra, bʌdeba yōbʌdarā sida poa zebʌrʌza israelerā boroda bʌya.

³⁹ Salomoñba cadjurua oda carea mʌa Davideba yōbʌdara bia mīgabiya. Baribʌrʌ poa zebʌrʌza māwā bʌea.”-

⁴⁰ Salomoñba mañnebema ūrīside Jeroboñaña beai basía. Mañ carea Jeroboñaña Egiptodebema boro Sisámaa mīrū wāsia. Mama b̄esia abā Salomoñ jaidabʌrʌdaa.

Salomoñ jaidada

⁴¹ Ne jūma Salomoñba oda nañ cartade bʌeñ bʌra, idji necawaadebema sida dewara cartade bʌñ bʌla.

Mañ carta trāra Salomoñba odadebema abadaa. §

⁴² Salomoñba jūma israelerāra cuarenta poa pe erobasia. Mañne idjira Jerusaleñne b̄abadjia.

⁴³ Jaidadacarea idji zeza Davi querasi purude tʌbarisidaa. Mañbe idji cacuabari idji warra Roboañda Israeldebema boroda b̄esia.

12

Israel drua umé beda

¹ Jūma israelerāra Siqueñ purudaa wāsiðaa Roboañda ādjirā boroda bʌdi carea. Mañ b̄erā Roboañ sida wāsia.

---

§ **11:41** Idi mañ carta Salomoñba odadebemara neēa.

2 Nabat warra Jeroboāba mał ūrīside wadibida Egiptode basia. Idjira mama babadjia Israeldebema boro Salomoł carea mīrū wāna bērā.

3 Małne israelerāba idjira trābisidaa. Zedacarea idjira jūma israelerā siđa Roboāłmaa wānapeda nāwā jarasidaa:

4 -Bə zeza Salomołba dairāra jūmawāyā mīgabisia. Mał bērā dairāba iwidi panla bla idji quīrāca waa orāmārēä. Paratada waibla diabiēbərl idjabā jūmawāyā trajabiēbərl dairāra blare panenia.-

5 Roboāłba panusia:

-Diguidaa wānadua. Ewari ūbeade wayacusa zebədađe mła sāwā oida jaraya.-

Ara małda ādjirāra wāsidaa.

6 Małbe Roboāłba idji zeza Salomołare panana drōärāa iwidisia:

-Bārāmaarā puruba iwidi bla ɿmła sāwā panui?-

7 Ādjirāba panusidaa:

-Idi bla ādjirā nezoca quīrāca ɓeibərl, idjabā ādjia iwidi panla bia blađa aibərl, ādjirāra ewariza blare panenia.-

8 Baribərl mał drōärāba jarapedađara Roboāłba ĩjāé basía, ātebərl cūdra idjiare ɓearāa abarida iwidisia. Mał cūdrarāra idji daucha waripedadā basía.

9 Idjia nāwā iwidisia:

-Bārāmaarā puruba iwidi bla ɿmła sāwā panui? Mła iwidi panla mł zezaba ādjirā bia mīgabida quīrāca orāmārēä.-

10 Cūdrarā idji daucha waripedadaba panusidaa:

-Bλ zezaba ādjirā bia mīgabida quīrāca orāmārēā iwidī panλ bērā ādjirāa nāwā jaradua: “Mλ zezaba o bāda cāyābara mλa wetara oya.”*

11 Mλ zezaba bārāra bio mīgabisia, baribλrλ mλa wetara oya. Mλ zezaba bārāra soaba ubibadjia, baribλrλ mλa bārāra soa quida bara bλba ubiya.”-†

12 Ewari ūbeade Jeroboāra, jūma israelerā sida ādji boro Roboałmaa wayacusa wāsidaa idjia jaradā quīrāca.

13 Mañne drōārāba jarapedadara ījānaē bērā Roboałra israelerā ume idarra bedeasia.

14 Idjiare b̄ea cūdrarāba jarapedadā quīrāca nāwā jarasia:

-Mλ zezaba bārāra bio mīgabisia, baribλrλ mλa wetara oya. Mλ zezaba bārāra soaba ubibadjia, baribλrλ mλa bārāra soa quida bara bλba bārāra ubiya.-

15 Puruba iwididara Roboałba ījāē basía Ācōrēba māwā quīrīna bērā. Idjia Silo purudebema Ahíadeba Nabat warra Jeroboāla jaradara jūma māwābisia.

16 Israelerāba ādji boro Roboałba ījāēda cawasidade idjia nāwā jarasidaa:

Dairāra Davideba yōpedadaēa.

Jesé warra Daviba erobadadebemada edadaēa.

Israelerā, j̄diguidaa wānadrλ!

Davideba zeda Roboał, jara bλdji puruda acλ bādua!

* **12:10** Hebreo bedeade nāwā bλ bλa: “Mλ jλwa jīwīnīra mλ zeza clrrλ cāyābara omoaara bλa.” † **12:11** Soa quida bara bλ. Hebreo bedeade “drusōrē” bλ bλa.

Ara mañda israelerāra diguidaa wābərəsidaa.

17 Baribərə israelerā Juda druadəbema purude bəara Roboañba wadi pe erobesia.

18 Roboañba traju ògo obibari boro Adorañda israelerā dji awara wāpedədamaa edesia. Baribərə idjira mōgaraba taþari beasidaa. Mañ carea ne wayaaba Roboañra idji carretadē isabe bədopedə Jerusaleñnaa wāsia.

19 Mañbe israelerā Davi ēberārāare pananada awara panesidaa. Idi bida ara māwā panla.

20 Dji awara wāpedəda israelerāba Jeroboāl Egipetodeba jēda zesida cawasidae idjira trānapeda ādjirā boroda bəsidaa. Ādjirānebema ni abəñda Davideba zēda boroare bē basia. Ababe Judadəeba yōna purudra idjiare bəsia.

21 Salomoñ warra Roboañra Jerusaleñne jūepedə Judadəbema idjabə Benjamīñebema dji mēsrāara bēa sordaorāda jūma jəresia awara wāpedəda israelerā ume djōne wānamārēä. 180 mil jəresia. Idjia crīcha bəsia poyasidara jūma israelerāra wayacusa idji jəwaeda eroþaida.

22 Baribərə Ācōrēba idjideba bedəabari Semaya abadaa nāwā jarasia:

23 -Juda druadəbema boro Salomoñ warra Roboañra, Judadəbemarāa, Benjamīñebemarāa, waabema israelerā ādji tāëna bēaa bida nāwā jaradua:

24 “Ācōrēba nāwā jara bəla: bārā djabarā israelerā ume djōne wārānadua. Mλabərə ādjirāra awara wābisia. Mañ bērā jūmarāda diguidaa wānadua.”-

Ara mañda Ācōrēba jaradara jūmarāba ījāsiðaa. Ādjirāra diguidaa wāsidaa Ācōrēba jarada quīrāca.

Jeroboālba israelerāa j̄waba oda ācōrē ēpēbiā

²⁵ Epraīl eyaīda b̄l druade Jeroboālba Siqueñ puruda biara opeda mama b̄babadjia. Mamañba wāpeda Penuel puru sida biara osia.

²⁶ Mañ ewaride Jeroboālba crīchasia: “Israelerāra wayacusa Davideba zeda boroare wāniśicada.

²⁷ Ädjirāba Äcōrēa animarāda babue diadī carea Jerusaleñne Äcōrē de dromanaa wāniblrl, wayacusa Juda druadebema boro Roboałare panenia. Mañbe m̄lra beadapeda idjidrl ēpēnia.”

²⁸ Mañ carea idjiare b̄eaa iwidisia sāwā oida b̄l cawaya. Mañbe ädja jarapedada quīrāca idjia paca zaque orodēda umé obisia. Opedadacarea israelerāa nāwā jarasia:

–Bārā israelerāra ara cadr̄a Jerusaleñnaa wāniē panla animarāda Äcōrēa babue diadī carea. Nañ paca zaquerāda bārā Äcōrēa. Ädjiablrl bārāra Egip-tođeba ēdr̄l enesidaa.–

²⁹ Mañ oro oda paca zaquera Jeroboālba Betel purude aba b̄lsia, dewarabemada Dañ purude b̄lsia.

³⁰ Mañba israelerāba cadjiruada o panesidaa. Ädjirāra Betel purudaa idjab̄a Dañ purudaa wābadjidaa paca zaquea bia bedeadi carea.‡

³¹ Mañ umébema puru caita b̄ea eya borode Jeroboālba deda paca zaquerā itea obisia. Mañbe idjia bariduada levitarāé sida b̄lsia paca zaque sacerdoterāda b̄eadamārēä.

³²⁻³³ Eya boro Betel puru caita b̄lde mañ sacerdoterāra b̄lsia animarāda oro oda paca zaquea

---

‡ **12:30** *Betelpuru*. Mañra griego bedeade b̄l b̄la. Hebreo bedeade neëa.

babue diaðamārēä. Mañ awara ara idji crīchadeba ochobema jedecode quince ewari ñe dro-mada Betel purude obisia Juda druade sietebema jedecode obada quīrāca. Mañne idjiabʌrʌ incienso querada oro oða pacas quea bá diasia. Mamaʌba ʌtaa idjia bʌða ewari dromara israelerāba poaza obadjiðaa.

14

Ācōrēba Jeroboal ãyã bʌi Ahíaba jarada

¹ Mañ ewari ñe Jeroboal warra Abíada bio cacua biẽ bësia.

² Mañ carea Jeroboalba idji quimaa nãwã jarasia:

-Quírã awara djiodua ni aþalba bʌra mã quimada cawarãnamārēä. Mañbe Silo purudaa wãdua. Ācōrēneba bedeabari Ahíada mama bʌla. Idjiabʌrʌ mãra nañ druadebema boroda bayaða asia.*

³ Idji itea pañda die, pañ poquea bʌda, idjiba urrajõda zoco zaque aba ededua. Idjía iwiðide wãdua dadji warrara sãwãi cawaya.-

⁴ Ara mañda Jeroboalba jarada quírāca idji quimaba osia. Quírã awara djiopeda Silo purudaa wãsia. Mañne Ahíada dede jüësia.

Ahíaba biaunuca basia. Drôða bʌ bërã dau towa basia.

⁵ Baribʌrʌ naëna Ācōrēba idjía nãwã jarasia:

-Jeroboal quimada bʌmaa zebʌrʌ idji warra bio cacua biẽ bʌðebemada iwiði carea. Quírã awara djio bʌda jüëya idjira cawarãmārēä. Idjía jaradua mãa jarabʌrʌ quírāca.-

---

* ^{14:2} 1 Reye 11:29-31.

6 Ahíaba Jeroboao quima idji dede jūēbʌrʌda ūr̄siđe nāwā jarasia:

-Jeroboao quima, eda zedua. ¿Cārē cārē jāwā quīrā awara djio bʌ? ¿Mλa bʌra cawarāmārē jāwā bʌca? Ācōrēba mλa jarabi bʌ carea bʌra sopuaya.

7 Bʌ quima Jeroboala nāwā jarađe wādua: “Israelerā Ācōrēba nāwā jara bʌla: mλ puru Israelde mλa bʌdrʌ edapeda ādjirā boroda bʌsia.

8 Mλa israelerā Davideba yōbʌda boro jʌwaedabemada jār̄peda bʌ jʌwaeda bʌsia. Baribʌrʌ bʌla oē bʌla mλ nezoca Daviba o bʌda quīrāca. Jūma mλa jaradara idjia ījā obadzia. Sodeba mλra ēpēbadjia. Jūma idjia o bʌdara mλ quīrāpita jipa bʌsia.

9 Baribʌrʌ jūma dji bororā bʌ naēna bʌada cāyābara bʌla cadjiruada wetara o bʌla. Mλda igarapeda bʌ itea jʌwaba oda ācōrē orodeda obicuasia. Mañba mλra bio quīrūbisia.

10 Mañ carea mλa Jeroboao ēberārāra biē bʌuya. Idji ēberārānebema dji umaquīrāda mλa jūma quinibiya: nezoca bʌada, nezocaē bʌea sida. Mλa idji ēberārāra abeda jūma jōbiya ācaca āyā batabuebʌrʌ quīrāca.

11 Idji ēberārā purude beubʌdara usaba jūma codia. Idjaba puru jīga beubʌdara āgosoba jūma codia. Mλa māwā jara bʌ bērā wārāda māwāya.

12 Jāñbe diguidaa wādua. Bʌ purude jūēbʌrʌđe bʌ warrara beuya.

13 Jūma israelerāba idji carea aujīā panʌne tʌbaridia. Jūma Jeroboao ēberārānebemada ababe idjidrʌ tʌbaridia mλa ababe idjidrʌ bia unu bʌ bērā.

¹⁴ Māa dewarada b̄uya Israeldebema boroda b̄amārēä. Mañba jūma Jeroboāl ēberārāra que-naya. Mañra dārāéne māwāya.[†]

15 Māwānacarea māla israelerāra cawa oya.
Doba cha urebari quīrāca ādjirāra necai beadaēa.
Chirua ēūta edapeda āyā batabuebʌrʌ quīrāca
māla israelerāra nañ druga bia quiru ādji drōā
naēnabemarāa diadadebemada Euprate do wagaa
tʌmʌ edeya. Mama ādjirāra djärā druaza beadia.
Māwā cawa oya ādjirāba ācōrēwērā Aseráda
ādji jlwaba opedada bērā. Mañba māra bio
quīrūbisidaa.

¹ 16 Mla ãdjirãra waa careba a  adj boro Jer-
obo ba cadjirua oda carea idjab  purua cadjirua
obida carea."-

¹⁷ Mañbe Jeroboao quimara Tirsa purudaa jēda wāsia. Diguidā jūēbərlədē idji warrara jaidasia.

18 Jūma israelerāba idji carea aujīā duanʌne tʌbarisidaa Ācōrēba idji nezoca Ahíadeba jarada quīrāca. Ahíara Ācōrēneba bedeabari basía.

¹⁹ Jūma Israeldebema boro Jeroboalba oda nañ cartade bñē bñra, idji djōne wā bñadadebemada, idjaba sñwā israelerāra pe eroñadadebema sida dewara cartade bñē bñra. Mañ carta trñra “Israeldebema bororāba opedada” abadaa.

²⁰ Jeroboálbā 22 poá israelerāra pe eroëasia. Mañbe jaidasia. Idji cacuabari idji warra Nadáda Israeldebema boroda þesia.

Juda druadebema boro Roboañba oda

[†] **14:14** Mañra dārāne māwāya. Hebreo bedeade mañra ebuda bλέα.

21 Salomoł warra Roboał 41 poa bəde Jude druadebema boroda bəsia. Idjia 17 poa Jude druadebemarāra pe eroħasia. Jerusaleñne babadjia. (Jūma israelerā puru tāena Ācōrēba Jerusaleñda edasia idji de dromada ādjirā tāena bamārēā.) Roboał papa Naamá abadada amonita wērā basía.

22 Roboał dji boro baside Jude druadebemarāba Ācōrē quīrāpita cadjiruada o panesiđaa. Māwā ādji drōā naēnabemarāba opedada cāyābara ādjirāba Ācōrēra wetara quīrūbisiđaa.

23 Eya boroza, jūma bacuru waibla nūmea edre bida ādjirāba jwaba oda ācōrēda bəcuasidaa bia bedeadi carea. Mōgara waiblada īta nūməcuasidaa idjaba ādji jwaba oda ācōrē Aseráda īta nūməcuasidaa.

24 Mał awara Jude druadē jwaba oda ācōrē bəama umaquīrārāda baridua ume cāibadjidaa. Abeda jūma cadjirua Ācōrēba quīrīācada Jude druadebemarāba o panesiđaa dewara puru bəaba naēna opedada quīrāca. Mał puru bəara Ācōrēba israelerā quīrāpita jūma āyā jwrecuasia.

25 Poa juesuma Roboał Jude druadebema boroda bədacarea Egiptodebema boro Sisáda Jerusaleñnaa djōne wāsia.

26 Poyapeda nebia Ācōrē de dromane bəada, Roboał de dromane bəa sida jūma jārī edesia. Salomołba oro oda djōi careabema jūātrəbada sida jūma jārī edesia.

27 Mał carea Jude druadebema boro Roboałba broncededa obicuasia. Małgħra idji wagabada bororāa diacuasia. Ādjirāba idji de dromane eda

wābadara wagabadjidaa.

28 Roboañ Ñcōrē de dromanaa wābərəza idji wagabadarāba mañ djōi careabema jūātrəbadara jwade edebadjidaa. Roboañ jēda zedacarea mañ jūātrəbadara ādji duanabada dede waga bəbadjidaa.

29 Jūma Roboañba oda nañ cartađe bəlē bəra, idjia Juda druadebemarā pe erođadadebema sida dewara cartađe bí bəla. Mañ carta tr̄ra “Juda druadebema bororāba opedāda” abadaa.

30 Roboañ ewariđe idji druadebemarāra Jeroboāñ druadebemarā ume ara cadrəa djōbadjidaa.

31 Roboañ jaidaside Davi puru abadađe təbarisidaa idji drōā naēnabemarā təbaripedādama. Roboañ cacuabari idji warra Abiañda Juda druadebema boroda bəsia.[‡] (Roboañ papa Naamá abadada amonita wērā basía.)

1 Reye 16:29-34

16

Israel druadebema boro Acabo

29 Asa 38 poa Juda druadebema boroda bədacarea Omri warra Acaboda Israel druadebema boroda bəsia. Mañ Acaboba israelerāra 22 poa pe erođasia. Idjira Samaria purude babadjia.

30 Jūma idji naēna beada bororā cāyābara idjia Ñcōrē quīrāpita wetara cadjiruada osia.

31 Idjimaarā Nabat warra Jeroboāñba cadjirua oda quīrāca o bairā bia bəsia. Mañ awara

---

[‡] **14:31 Abiañ. Λεγε cartade Abías bí bəla.**

Sidoñebema boro Et-baal cau Jezabelda edapeda
Sidoñebema jwaba oda ãcõrẽ Baalda ēpësia.

³² Samaria purude Baal deda opeda animarã
babue diabadada Baal itea osia.

³³ Mañ awara Acaboba ãcõrëwẽrã Aseráda aba
osia. Mäwã jüma idji naëna beada bororã cãyãbara
idjia israelerã Æcõrëra wetara quïrübisia.

³⁴ Acabo ewaride ëberã Betel purudebema Hiel
abadada basia. Mañ Hielba Jerico purura way-
acusa osia. Bariblra dji mõgara jürã ca båda
obrlade idji warra iwina Abirañda beusia. Dji eda
wâbada pärâblade idji warra têabema Seguda beu-
sia. Æcõrëba Nuñ warra Josuedeba jarada quïrâca
mäwâsia.*

17

Elíaba ewari poai jarada

¹ Mañ ewaride Æcõrëneba bedeabari Elíada basia.
Idjira Gala druadé Tisbé purudebema basía. Mañ
Elíaba Israeldebema boro Acaboa nãwã jarasia:

-Mära israelerã zocai bñ Æcõrẽ nezocaa. Idji
quïrâpita wärâneba jaraya idiba ñtaa poa zocãrã
cue zeëda ni diamasi bida begueaëda aba mña
jarablra.-

² Mañbe Æcõrëba Elíaa jarasia:

³ -Namañba ãyã wâdua. Querit do zaquede mîrû
bađe wâdua. Mañra Jordal dodeba ñmâdau od-
jabariare bña.

⁴ Mañ do zaque baidoda bña do baya. Idjabäa mña
jarasia ïbanaba djicoda bñ itea ededamârëa.-*

---

* **16:34** Josue 6:26.   * **17:4** ïbana. Hebreo bedeade jara bña
“cuervos” bariblra mañra dopeëa.

⁵ Ara mañda Ācōrēba jarada quīrāca Elíaba osia. Jordañ doðeba ñmādau odjabariare bλ Querit do zaquede bade wāsia.

⁶ Mañne diapedaza, quewaraza biða ïbanaba pañda, nedjara sida idji itea edebadjidaa. Do zaque baidora do þabadjia.

⁷ Baribλrλ mañ druadē cue zeē bλ bērā do zaquera poasia.

Elíá Sarepta purudebema pēdra wērāma bāda

⁸ Mañbe Ācōrēba Elíaa nāwā jarasia:

⁹ -Namañba Sidoñ druadaa wāpeda Sarepta purude bēdua. Mña jāmabema pēdra wērāa jarasia bλra ne cobimārēä.-

¹⁰ Ara mañda Elíara Sarepta purudaa wāsia. Mañ purude eda wābadama jūēbλrλde unusia pēdra wērāba tλbλda jλrλ pe bλda. Mañ pēdra wērāra trāpeda nāwā jarasia:

-Mña quīrā djuburia mñ itea baidoda enedua doi carea.-

¹¹ Mañ pēdra wērā baido jueðe wābλrλde Elíaba wayacusa trāpeda jarasia:

-Idjabā mñ quīrā djuburia pañda mañrī mñ itea enedua.-

¹² Pēdra wērāba panusia:

-Bλ Ācōrē zocai bλ quīrāpita wārāneba jaraya: mñra pañ neē bλa. Ababe cugurude harinada jλwa baratλma abā eroþla idjabā zocoðe nedragada mañrī eroþla. Mañ carea mña tλbλda mañrī jλrλ pe bλa diguida edepeda mañ harinara mñ itea idjabā mñ warra itea bida ãbui carea. Mañda codapeda daira jarrababa beudia.-

¹³ Elíaba panusia:

-Ne wayarādua. Bla jarada quīrāca ođe wādua. Bariblrl naārā bla erođla harinaba mā itea pañ zaquedaa abā ābu enedua. Mañbe bl itea idjaba bl warra itea bida ābudua.

¹⁴ Māwā odua israelerā Ācōrēba nāwā jara bl bērā: “Bla harina cugurude erođlra, nedraga zocode erođla siđa jōéa abā Ācōrēba wayacusa nañ druade cue zebiblrlđaa.”-

¹⁵ Ara mañda Elíaba jarada quīrāca pēdra wērāba ođe wāsia. Copedadacarea wadibida harinara blesia Elíaba, pēdra wērāba, dji warra bida ewariza codamārēā.[†]

¹⁶ Ācōrēba Elíadeba jarada quīrāca harina cugurude blra, nedraga zocode bl siđa jōé basía.

¹⁷ Ewari abā pēdra wērā warrara cacua biē blesia. Ara mañba jūäcāyā nūmepeda jaidasia.

¹⁸ Mañ carea pēdra wērāba Elíaa jarasia:

-Ācōrēneba bedeabari, ¿cārē cārēā māra mīā sēne zesi?[‡] ¿Mā warra beumārēā māa cadjirua odara Ācōrēa quīrānebabide zesica?-

¹⁹ Elíaba panusia:

-Bla warrara māa diadua.-

Ara mañda warrara pēdra wērā bacarade blada Elíaba bara edapeda ñtaarerebema dejāne idji cāi babarimaa edesia. Mama idji cladade bāsia.

²⁰ Mañbe Elíaba Ācōrēa nāwā bedeа djuburiasia:

-Mā Boro Ācōrē, nañ pēdra wērāba māra idji diguida bia erođla. ¿Bla cārē cārēā idjira sopua unubi bl? ¿Cārē cārēā idji warrara jaidabisi?-

---

[†] **17:15 Dji warra.** Mañ bedeaba idjaba jara bl “pēdra wērā ēberārā.” [‡] **17:18 Ācōrēneba bedeabari.** Hebreo bedeade bl bl “Ācōrē ēberā.”

21 Ara mañda Elíara þarima ûbea warra jaidada ãrð þarrubari coþesia. Mâwâ o þæde Æcôrëa nâwâ bedea djuburiasia:

-Mâl Boro Æcôrë, mâl quîrâdjuburia, nañ warrara ãrðbabidua.-

22 Elíaba bedea djuburiadada Æcôrëba bia ûrîna bêrâ warra ãrðbabisia.

23 Ara mañda Elíaba warra edaa dji papamaa diade wâsia. Diablarâde nâwâ jarasia:

-Acâdua, blâ warra zocai blâ.-

24 Mañne dji papaba Elíaa jarasia:

-Idiblâ mâla cawasia blâra wârâda Æcôrëneba bedeabarida idjabâ blâ jara blâra wârâda Æcôrëneba ze blâda.-

18

Elíaba Acabo acâde wâna

1 Poa ûbea cue zeë basia. Mañbe Æcôrëba Elíaa nâwâ jarasia:

-Israel boro Acaboda acâde wâdua. Mañbebblâ idji druade mâla cue zebiya.-

2 Ara mañda Elíara Acabo acâde wâsia. Mañ ewaride Samaria druade jarrabara wetara nûmasia.

3 Mañ carea Acaboba idji dedebema boro Abdíada trâsia. (Mañ Abdíaba Æcôrëra bio waya basia.)

4 Mañ carea Acabo quima Jezabelba Æcôrëneba bedeabadarâ quenabiside Abdíaba âdjirânebemada cien edapeda eya uria umé panâne mîrûbicuasia. Uriaza cincuenta mîrûbicuapeda baidoda, codi sida diasia.)

5 Acaboba Abdíaa nâwâ jarasia:

-Dadji druade do zaqueza idjabā baido ñtaa bogadr^λbeaza wānia. Chiruada ununisicada dadji cawayoba, mula bida codamārēā. Māwā dadji animarāra jūma quininaēa.-

⁶ Adjiza jarasidaa sāma wānidia. Acabora o abaare wāsia. Abdíara dewara óare wāsia.

⁷ Ode nñne Abdíara Elía ume quīrādjusidaa. Abdíaba Elíada jāwā b^λda cawaside idji quīrāpita chīrāborode barru cobepeda nāwā jarasia:

-Mā boro Elía, ¿b^λda jāwā b^λca?

⁸ Elíaba panusia:

-Māe, māda jāwā b^λa. B^λ boro Acaboa jarade wādua māra nama b^λda.-

⁹ Mañne Abdíaba panusia:

-¿Māa cārē cadjiruada oda bērā b^λa Acaboa māwā jarade wābi b^λ? Māwā jarade wāib^λr^λ idjia māra beaya.

¹⁰ B^λ Ācōrē zocai b^λ quīrāpita māa wārāneba jaraya: mā boro Acaboba druaza b^λra j^λrbibadjia. Barib^λr^λ jūmarāba jarabadjidaa b^λra ãdjirā druade neēda. Mañne Acaboba ãdjirāa wārāneba jarabibadjia b^λra wārāda ãdjirā druade neēda.

¹¹ Mañda ¿b^λ nama b^λda mā boro Acaboa jarade wābi b^λca?

¹² Mā wānacarea Ācōrē Jaureba b^λra māa adua b^λmaa edeisicada. B^λ nama b^λda Acaboa jarasira mañne idjia b^λda unune zeēb^λr^λ, māra beaya. Quīrānebadua warra eda^λba mā Ācōrēra bio waya b^λda.

¹³ ¿Māa odara b^λa jaradaē pan^λca? Acabo quima Jezabelba Ācōrēneba bedeabadarā quenabiside māa eya uria umé pan^λne ãdjirānebemada

cien mīrūbicuasia. Uriaza cincuenta mīrūbicuapeda baidoda, cođi sida āđjirāa diasia.

14 Mañda ɿbla nama bbla mā boro Acaboa jarađe wābi bbla? Māwāa jarađe wāibla, idjia māra beaya.-

15 Baribla Elíaba panusia:

-Māra Ācōrē jūma poya bla nezocaa. Idji quīrāpita wārāneba jaraya: idi māra Acabo ume bedeaya.-

16 Ara mañda Abdíaba Acabora jlađde wāsia. Acabo unupeda jarasia Elíara sāma unuida bbla. Ara mañda Acaboba Elíara acleđe wāsia.

17 Acaboba Elía unuside nāwā jarasia:

-Israelerā mīgabibari, ɿbla nama bbla?-

18 Elíaba panusia:

-Māa israelerāra mīgabiē bla. Ātebla blabla, bla ēberārā bida israelerāra bia mīgabi panla. Ācōrēba obi jaradara bārāba igaradapeda Baalda ēpē panla.

19 Jālbe israelerāra jūma trābidua Carmelo eyade ābaa dji jaređi carea. Idjabāa Baalđeba bedeabadarā 450 panla trābidua. Ādjirā awara Aserāđeba bedeabadarā 400 panla sida trābidua. Bla quima Jezabelba jūma āđjirāra ne cobibaria.-

Elíaba wārā Ācōrē cawabida

20 Mañbe Acaboba israelerāra Carmelo eyadaa jūma trābicuasia. Baalđeba bedeabadarā sida mama ābaa dji jaresidaa.

21 Mañne Elíara jūmarā quīrāpita piradrāpeda nāwā jarasia:

-ɿAba sālbe crīcha umé eropanani? Baalda wārā Ācōrē baibla, idjidla ēpēnadua. Baribla Ācōrēda dji wārā araa baibla, idjidla ēpēnadua.-

Barib_λr_λ ēberārāba ni cārē sida jaradaē basía.

²² Mañne Elíaba jarasia:

-Ācōrēneba bedeabarira ababe mādr_λ b̄esia.
Mañne Baaldeba bedeabadarāda 450 pan_λa.

²³ Paca zaque dji umaquirāda umé dairāa diadadua. Baaldeba bedeabadarāba abā edadapeda beadia. Tlcuadapeda t_λb_λ īr_λ b_λeia Baalea babue diadi carea. Barib_λr_λ t_λb_λra coadaēa. Dewarabema pacá zaquera mā bida beapeda, t_λcuapeda, t_λb_λ īr_λ b_λya Ācōrēa babue diai carea. Mā bida t_λb_λra coaēa.

²⁴ Mañne Baaldeba bedeabadarāba iwidiidia Baalba ādji t_λb_λra jidabimārēā. Mā bida Ācōrēa iwidiya mā t_λb_λra jidabimārēā. Dji t_λb_λ jidabib_λr_λdr_λ dji wārā Ācōrēa.-

Mañne jūmarāba bia b_λaða asidaa.

²⁵ Elíaba Baaldeba bedeabadarāa nāwā jarasia:

-Bārāra zocārā pan_λ bērā bārāb_λr_λ pacá zaqueda naārā edadadua. Beadapeda, tlcuadapeda, t_λb_λ īr_λ b_λdadua Baalea babue diadi carea. Barib_λr_λ t_λb_λra coarānadua. Mañbe Baalea iwidiadua bārā t_λb_λra jidabimārēā.-

²⁶ Ara mañda israelerāba pacá zaque diapedadara ādjirāba edasidaa. Beadapeda, tlcuadapeda, t_λb_λ īr_λ b_λsidaa Baalea babue diadi carea. Mañbe diapedaλba abā umatipa ādjirāba Baalea iwidi panesidaa ādji t_λb_λra jidabimārēā. Nāwā jarasidaa: "Baal, dairā bedeara panudua." Barib_λr_λ panuē basía. Chupea nūmasia. Mañbe ādjia animarā babue diadi carea opeðada icawa carisidaa.

²⁷ Umatipa bab_λr_λde Elíaba ādjirāa nāwā ipida jarasia:

-Wetara biadadua. ¿Idjira bārā ācōrēēca? Ne crīcha bāba ūrīé bāsicada. Āibērā doeda wā bāsicada wa ãyā wā bāsicada. Āibērā cāi bāl bērā ārāmanida panāsicada.-

28 Mañ carea ādjirāba wetara Baalea bia iwidi duanesidaa. Necoba, mīāsu bida ara ādjiduba cōcuasidaa ādjia Baal itea obada quīrāca. Mañba ādjirāra oa purega duanesidaa.

29 Umatipa edaiba aba quewara ādjirā cari duanñe Baalea bia iwidi panesidaa. Baribārla quewara israelerāba Ācōrēa animarā babue dia-bada horaca wadibida Baalba panuē basia ni ūrīé basia.* Chupea basia.

30 Mañbe Elíaba israelerāa nāwā jarasia:

-Mñmaa zedadua.-

Ara mañda caita wāsidaa. Mañne Elíaba mōgara ñtl pā bue bādada waya bia osia pacá zaqueda Ācōrēa babue diai carea.

31-32 Mōgarada doce edapeda dji animarā babue diabadada bia osia. (Mañ doce mōgaraba jara bāla Jacobodeba yōpedada puru doce panla. Ācōrēba Jacobora trā bāsia Israel.) Elíaba mañ animarā babue diabadada icawa parrla corosia. Mañ corodade baidoda galō ūbea audu poyaida basia.†

33 Mañbe tābāra cajérāpeda pacá zaquera beasia. Tācuapeda tābāl ñrā cobāsia.

34 Mañne Elíaba jarasia:

-Baidoda zoco quimārē jue enenadua. Mañ baidora pacá tācuadā ñrā weadadua. Tābāra jūma

---

* **18:29** *Israelerāba Ācōrēa animarā babue diabada hora.* Exodo 29:38-41. † **18:31-32** *Baidoda galō ūbea audu.* Hebreo bedeade bāla “dos seah de grano.”

þeguea odadua.-

Māwā opedadacarea Elíaba jarasia:

-Wayacusa ara mañ quīrāca odadua.-

Ara mañda māwā osidaa. Elíaba wayacusa jara-sia ara mañ quīrāca odamārēä. Ara mañda waya-cusa māwā osidaa.

³⁵ Māwā o panñe baidora ãyã wea nūmesia. Abeda dji animarā babue diabada icawa pñrrla corodara baidoba bira ūmesia.

³⁶ Quevara israelerāba Ācōrēa animarā babue diabada horaça Elíara animarā babue diabada caita wāpeda Ācōrēa nāwā iwidisia: “Ācōrē, bñdrñ Abrahañ, Isa, idjaba Israel Ācōrēa. Idi unubidua bñra wārāda israelerā Ācōrēda idjaba mñra bñ ne-zocada. Unubidua bñabñrla mñá nāwā obi bñda.

³⁷ Mñ bedeara panudua, Ācōrē, mñ bedeara panudua. Māwā nañ ñberñrāba cawadia bñdrñ wārā Ācōrēda idjaba bñabñrla nāwā obi bñda ãdjirāba wayacusa ïjānamārēä.”

³⁸ Māwā iwidi bñde Ācōrēba tñbñ uruada bajñneba dji animarā babue diabada ñrñ bñebisia. Mañba dji animarā tñcuadara, tñbñra, mñgarara, egoro sida jñma bá wñsia. Dji icawa corodade baido ūmana sida tñbñ jñwñrñäba jñma pññsasia.

³⁹ Mañ unusidađe israelerāra chñrñborode barru copanenapeda nāwā jñgua jarasiđaa:

-Nañ Ācōrēdrñ dji wārā araa. Nañ Ācōrēdrñ dji wārā araa.-

⁴⁰ Mañbe Elíaba ãdjirāa jarasia:

-Baaldeba bedeabadarāda jñma jidađadua. Ni abañda idu mñrñ wñbirñnadua.-

Ara mañda israelerāba ãdjirāra jidacuadapeda Elíaba Quisoñ do zaquedaa edebisia. Mama idjia jūma quenasia.

Elíaba Ācōrēa iwídida cue zebimārēā

41 Mañbe Elíaba Acaboa nāwā jarasia:

-Ne code wādua. Mña cue droma zebarada ūrī bəla.-

42 Ara mañda Acabora ne code wāsia. Baribarla Elíara Carmelo eyade ñtaa wāsia. Mama chīrāborode coþepeda dratura egorodaa tēñ coþesia.

43 Mañbe Elíaba idji nezocaa nāwā jarasia:

-Ñtaara wāpeda pusadaa acʌdua.-

Ara mañda idji nezocara ñtaara wāpeda pusadaa acʌsia. Jēda zepeeda Elíaa jarasia:

-Ni cārē sida unuē basía.-

Elíaba wayacusa jarasia acʌde wāmārēā. Ara mañ quirāca barima siete māwā osia.

44 Barima siete wābarade Elíaa nezocaba jēda zepeda nāwā jarasia:

-Mña unusia jārārā maärī jāwajā quiruda pusaareba zebarada.-

Elíaba jarasia:

-Acaboa jaraðe wādua idji carretade bədopedá isabe diguidaa wāmārēā. Isabe wāébərla cueba poya wāéa.-

45 Acaboba mañ ūrīsida idji carretade bədopedá Jezreel purudaa wāsia. Māwā bəde ewarira pāimaga bueasia. Nāñrā bara zesia. Mañne cuera dji cābāyā ze nūmesia.

46 Ācōrēba Elíaa idji bəlada diada bērā Elíaba cacuade jā bəra bio trāj̄peda Acabo na pira wāsia Jezreel purudaa.

19

Elía Horeb eyadaa mīrū wāna

¹ Elíaba odada, Baaldeba bedeabadarā necoba quenana sida Acaboba idji quima Jezabelea jūma nēbʌrʌsia.

² Mañ carea Jezabelba aba Elíamaa nāwā jarađe diabuesia: “Jezabelba idji ācōrē b̄ea quīrāpita wārāneba jara b̄la nu nañ horaca bai naēna b̄la beaida b̄la Baaldeba bedeabadarā quenana quīrāca.”*

³ Mañ ūr̄iside Elíara dauperapeda mīrū wāsia. Wāne Juda druade Beersebá purude jūene wāsia. Mama Elíaba idji nezocara b̄eesia.

⁴ Mañbe idjira ējūā pōäsa ewaraga b̄lde ewari aba wāsia. Mama bacuru zaque edre chūmepeda nāwā crīchasia: “Biara b̄la beuida.” Mañ b̄erā idjia Ācōrēa jarasia:

—Ācōrē, waaēa. Māra beadua. Mā drōā naēnabemarā beupedada cāyābara māra biara b̄lēa.—

⁵ Māwā jarapeda Elíara bacuru zaque edre cāi cobesia. Māwā b̄lde Ācōrē nezoca bajānebemada idjimaa zepeda īrāmatasia. Mañbe jarasia:

—Piradrapeda ne codua.—

⁶ Elíaba acabʌrʌde idji boro noocoare pañ tʌbʌde abudada idjabā zocode baidoda unusia. Ne copeda, baido sida dopeda wayacusa cāi cobesia.

⁷ Ācōrē nezoca bajānebemada idjimaa wayacusa zepeda īrāmatasia. Mañbe jarasia:

—Piradrapeda ne codua. B̄ra tʌmʌ wāida b̄la.—

* **19:2** Griego bedeade idjabā nāwā b̄l b̄la: “B̄da Elíabʌrʌ, māra Jezabelea.”

8 Ara mañda Elíara piradr^Λpeda ne cosia, baido sida dosia. Māwā ne codaba cacua l^θlapeda cuarenta ewari, ãsa, diamasi biéa oðe nībasia ab^a Horeb eyade jūēb^Λr^Λdaa. Mañ eyara Ācōrē eya abadaa.

9 Jūēna diamasi Elíara eya uriade cāñe wāsia.

Mañne Ācōrēba idjía nāwā jarasia:

-Elía, ¿cárēda nama o b^Λ?-

10 Elíaba panusia:

-Ācōrē jūma poya b^Λ, m^λra zoquea basia b^Λa quīrīā b^Λra oi carea. Barib^Λra b^Λa israelerā ume bedea b^Λdada ādjrāba igarasidaa. Mañne b^Λ itea oða animarā babue diabadara jūma ārīsidaa. Mañ awara b^Λdeba bedeabadarāda necoba jūma que-nasidaa. Ababe m^λdr^Λ b^Λa barib^Λra m^λ sida beadi carea j^λr^Λ panla.-

11 Mañne Ācōrēba Elíaa jarasia:

-Dajadaa m^λ quīrāpita nañ eyade nūmane zedua, m^λra wāyā wāb^Λra bērā.-

Ara mañda Ācōrē na nāūrāda dji cābāyā t^Λsia. Mañ nāūrāba eyara t^Λracuasia. Mōgara sida todozoasia. Barib^Λra Ācōrēda māwā bāē basía. Nāūrā wānacarea de uremiada wāsia. Barib^Λra Ācōrēda māwā bāē basía.

12 De uremia wānacarea t^Λb^Λ uruada eradra nūmesia. Barib^Λra Ācōrēda māwā bāē basía. T^Λb^Λ urua quidacarea Elíaba nāūrāda pīäca s^λga nūm^λda ūrīsia.

13 Mañ ūrīb^Λr^Λde Elíaba j^λ b^Λba idji quīrādarrara jūāt^Λsia. Mañbe dajadaa wāpeda eya uria caita nūmesia. Mañne bedeada ūrīsia. Mañba nāwā jarasia:

-Elía, ¿cárēda nama o b^Λ?-

14 Elíaba panusia:

-Ācōrē jūma poya bʌ, mʌra zoquea basia bʌa quīrīā bʌra oi carea. Baribʌrʌ bʌa israelerā ume bedea bʌdada ādjirāba igarasidaa. Mañne bʌ itea oda animarā babue diabadara jūma ārīsidaa. Mañ awara bʌdeba bedeabadarāda necoba jūma que-nasidaa. Ababe mñdrʌ bʌa, baribʌrʌ mñ sida beadi carea jʌrʌ panʌa.-

15 Ācōrēba Elíaa jarasia:

-Jēda ējūā pōāsa ewaraga bʌlare Damasco purudaa wādua. Mama jūepeda nedragada Hazaél boro ārʌ weadua Siriadebema boroda bʌli carea.

16 Mañ awara Nimsi wiuzaque Jehúmaa wāpeda nedragada idji boro ārʌ weadua Israeldebema boroda bʌli carea. Idjaba Abel-mehola purudebema Sapa warra Eliseomaa wāpeda nedragada idji boro ārʌ weadua bʌ cacuabari mñneba bedeabarida bʌli carea.

17 Mañbe Israel druađe mñ igara panʌra Haza-elba necoba zocārā quenaya. Idjia quenanaéra Jehúba necoba quenaya. Jehúba quenanaéra Eliseoba quenaya.

18 Baribʌrʌ Isräel druađe mña ēberārāra siete mil waga erobʌa. Ādjirāra Baal quīrāpita chīrāborode barru cobeadacaa ni idjira isōnacaa.-

Elíaba Eliseo trāna

19 Mañbe Elíara Horeb eyadeba wāsia. Wāne Sapa warra Eliseoda, once ēberārā idji ume ējūā o panʌ sida unusia. Ādjirāza pacada umé uméa ābaa jā eropanasiðaa. Mañ pacaba bacuru cūmia bʌda egorode errebari eronībasidaa egorora bogajudapeda ne udi carea. Elíara Eliseo caita wāpeda idjia cacuade jā bʌra Eliseo ārʌ wēā cobʌsia acʌbi

carea Eliseora idji cacuabari Ācōrēneba bedeabari baida. Mañbe wāsia.

²⁰ Ara mañda Eliseoba idji pacara amepeda Elía caidu pira wāsia. Jidapeda nāwā jarasia:

-BΛ ume wāi naēna idu mλ djibarirāda isōne wābidua. Mañbebərla mλra bΛ ume wāya.-

Elíaba jarasia:

-Wādua. Mλa bλra wābi ama bλēa.-

²¹ Ara mañda Eliseora jēda wāsia. Jūēpeda idji umébema pacara beapeda dji pacaba errebari bāda bacuruda bλá tucuapeda tλbλ cajērāsia. Mañne dji paca djarara djupeda idji ēberārāra ne cobigasia. Māwānacarea idjira Elía caidu wāpeda Elía carebabarida b̄esia.

21

Acaboba Nabó ējūā jārīna

¹ Dārā badacarea nañda māwāsia. Jezreel purudebema Nabó abadaba uva ējūāda Israeldebema boro Acabo de droma caita erōsia.*

² Mañ carea Acaboba Nabóa nāwā jarasia:

-BΛ uva ējūāda mλ de caita bΛ bērā mλā nēdobuedua. Jāma ne u quīrīā bλa. Mañ ējūābari mλa dewara uva ējūā biara bλda diaya. Ējūā cāyābara paratada quīrīā bλbλrla dji ējūā nēbλa bΛ quīrāca diaya.-

³ Baribλrla Nabóba panusia:

-Wārāneba jaraya: mλ zeza b̄asiba mλā diađa ējūāra nēdobueēa.-

---

* **21:1** *Israeldebema boro Acabo.* Hebreo bedeade b̄í bλa “Samariadebema boro Acabo.” Māwā jara bλa Acabora Samaria purude biara b̄abadji bērā.

⁴ Jezreeldebema Nabóba māwā jarada bērā Acabora sopuapeda quīrūquīrūa diguidaa wāsia. Diguida jūēpeda idji cādade quīrā āyā tabesia idjabā ne co quīrīāé basia.

⁵ Māwā bāde Acabo quima Jezabelera idjimaa zepeda iwidiisia:

-¿Bāra cārē cārēā sopua bā? ¿Cārēā ne co ama bā?-

⁶ Acaboba panusia:

-Māra Jezreeldebema Nabó ume bedeasia. Māa iwidiisia idji uva ējūāra māa nēdobuemārēā. Parata cāyābara dewara ējūāda quīrīā bālārlā māa diayada asia. Baribārlā idji ējūāra nēdobueēana asia.-

⁷ Mañne Acabo quima Jezabelba jarasia:

-¿Māwāra bāra Israeldebema boroēca? Sopua bārādua. Piradrāpeda ne codua. Māa Jezreeldebema Nabó uva ējūāra bāa jārī diaya.-

⁸ Ara mañda Jezabelba Acabo trāneba cartada bācuapeda Acabo sēyāda bāsia. Mañra Nabó purudebema bororāmaa, dji dromarāmaa biā dia-buesia.

⁹ Mañ cartade idjia nāwā bāsia:

"Jūmarāa jarađadua ne codaca ewarida odamārēā. Mañ ewaride ābaa dji jāredapeda Nabóra ēberārā noocoare chūmebiādua.

¹⁰ Idjabā ēberā cadjiruada umé idji caita chūmebiādua sewadeba jaradamārēā idjia Ācōrēda, Israeldebema boro siā biē jarasida. Mañbe Nabóra puru jīga ededapeda mōgaraba tabari beadadua."

¹¹ Jezabelba mañ cartade bāda quīrāca Jezreel purudebema bororāba, dji dromarā biā jūma osidaa.

12 Ţadjirāba jūmarāa jarasidaa ne codaca ewarida ođamārēä. Mañbe Nabóra ēberārā nocoare chūmebisidaa.

13 Ēberā cadjiruada umé zebidapeda Nabó caita chūmebisidaa. Mañ umébemaba jūmarā quīrāpita sewadeba jarasidaa Nabóba Ācōrēda, Israeldebema boro sida biě jarasida. Ara mañda ēberārāba Nabóra puru jīga ededapeda mōgaraba tabari beasidaa.

14 Māwānacarea Jezreel purudebema bororāba Jezabelea jarabisidaa Nabóra mōgaraba tabari beasidada.

15 Nabó mōgaraba tabari beapedada ūrīsiđe Jezabelba idji quima Acaboa nāwā jarasia:

-Jezreel purudebema Nabóra beasidaa. Mañ bērā idjia uva ējūā nēdobue quīrīă ādara edadua.-

16 Acaboba Nabó beapedada ūrīsiđe ara mañda Jezreel purudaa Nabó uva ējūā edai carea wāsia.

17 Mañmisa Ācōrēba Tisbé purudebema Elíaa nāwā jarasia:

18 -Israeldebema boro Acabo Samariđe bābarira aclđe wādua. Idjia Nabó bāsi uva ējūāra edai carea wāsia. Ara nawena mama bāla.

19 Idjia jaradua: “Ācōrēba nāwā jara bāla: bāla Nabóra beapeda idji ējūāra edasia. Mañ carea usaba Nabó oa senepedadama bāla oa sida senenia.”-

20 Elíia Acaboma jūēsiđe Acaboba idjia jarasia:

-Mā dji quīrū, ḡbāla mālra aclđe ze bāla?-

Elíaba panusia:

-Māē, bāla aclđe ze bāla. Bāla Ācōrē quīrāpita jūmawāyā cadjiruada o bāla.

21 Mañ carea Ācōrēba bʌra bio cawa oya. Israeł druadē jūma bʌ ëberärā dji umaquirāda quenabiya: nezoca beada, nezocaẽ bea sida. Abeda jūma bʌdeba yõbʌdarāda idjia jõbiya.

22 Idjia Nabat warra Jeroboaa ëberärā jõbiida quirāca idjabə Ahía warra Baasa ëberärā jõbiida quirāca bʌ ëberärā sida jõbiya. Bʌa cadjirua o bʌdeba idjira bio quirübisia. Bʌa israelerāa bida cadjiruada obisia.

23 Mañ awara bʌ quima Jezabeldebemada Ācōrēba nãwā jara bʌla: Jezreel puru caita idjira beadapeda usaba codia.[†]

24 Jūma bʌ ëberärā purude beubʌdara usaba codia. Bʌ ëberärā puru jīga beubʌdara ãgosoba codia.

(

25 Ācōrē quirāpita jūmawāyā cadjirua obarida Acabo quirāca neēa, Acabo quima Jezabelba māwā cadjiruada obida bērā.

26 Wärāda Acaboba jūmawāyā cadjiruada o babadjia. Jlwaba oda ācōrē beada ëpēbadjia amorreorāba naēna ëpē panana quirāca. Mañ amorreorāra Ācōrēba israelerā quirāpitabemada ãyā jlretasia.)

27 Acaboba mañ ūrīsiđe idjia cacuade jā bʌra sopuaba cōätsasia. Mañbe sopua carea jābadara jāpeda cāibadjia. Mañ awara ne codaca ewarida obadjia idjabə sopua babadjia.

28 Mañ carea Ācōrēba Tisbēdebema Elíaa nãwā jarasia:

[†] **21:23 Jezreel puru caita.** Hebreo bedeade ḥṣlṛə cartađe nãwā bʌ bʌla: “Jezreel puru mōgaraba audu jürā ca bʌ caita.”

29 -¿Bla unu baca sāwā Acabora sopua bāda idjia cadjurua oda carea? Mañ bērā idji zocai bāmisa māa idji ēberārāra jōbiēa, ātebārl idji warra Israeldebema boroda bēdacarea idji ēberārāra jōbiya.-

22

Acabo beapedada

1 Siriadēbemarāra israelerā ume djōnaē panla poa ūbea babārl basía.

2 Mañne Juda druadēbema boro Josapada Israeldebema boro Acabo acāde wāsia.

3 Māwā bāde Israeldebema boro Acaboba idjiare ɓeaa nāwā jarasia:

-Bārāba cawa panla Gala druade Ramo purura dadjirāne basida. Baribārl Siriadēbemarāba jārīpedadādeba ɏtaa dadjirāba ni cārē sida odaē panla  dji boro jāwaedabemada ēdrā edadi carea.-

4 Mañ bērā Acaboba Josapaa nāwā iwidisia:

-¿Bla mālare Gala druade djōne wāica Ramo ēdrā edadi carea?-

Josapaba panusia:

-Māda, mā sordaorāda, mā cawayodeba djōbadarā sida blā ume wānia.-

29 Mañbe Israeldebema boro Acaboba, Juda druadēbema boro Josapa sida Gala druade Ramo purudaa djōne wāsiđaa.

30 Wābādāde Acaboba Josapaa nāwā jarasia:

-Djōbādāde māra quīrā awara djio baya ni abālba cawarānamārēā māra dji boroda. Baribārl bla bādji djiora jā bādua.-

Ara mañda Israeldebema boro Acabora quírā awara djiopeda djōne wāsia.

³¹ Siriadebema boroba carretadeba djōbada bororāda 32 erobasisa. Djōbādāde ādjirāa jarasia baridua ume djōrānamārēā, ātebārlā ababe Israeldebema boro Acabo ume djōnāmārēā.

³² Carretadeba djōbada bororāba Josapa unusidae idji djo carea crīchasiāa idjira Israeldebema boro Acaboda. Mañ carea idjimaa djōne wāsiāa. Baribārlā Josapara bīasia idji sordaorāba carebadamārēā.

³³ Māwā bīabārlāde Siriadebema carretadeba djōbada bororāba cawasiāa idjira Israeldebema boro Acaboēda. Mañ bērā idu bāsidaa.

³⁴ Mañne Siriadebema sordaoba chada baridua drāsia. Mañ chaba Acaboda suđe wāsia idji jāare jāl bāl jūātrābari ewara bāmaa. Ara mañda Israeldebema boro Acaboba idji carreta edebārlā nāwā jarasia:

-Jēda ededua. Nañ djō panānebemada māra ãyā ededua. Chaba māra drā ataubisidaa.-

³⁵ Mañ ewaride israelerāra Siriadebemarā ume dārā djōsidaa. Djō panāne Israeldebema boro Acaboba idji carretade āta acā nūmasia. Acabora dji cābāyā oa ze nūml bērā idji carreta jāra oaba purega nūmesia. Quewara Acabora beusia.

³⁶ Lmādau bāebārlāde israelerāba nāwā bīasidaa:
-¡Waa djōnaēa! ¡Dadji druaza, puruza bida wānia!-

³⁷ Māwā Israeldebema boro Acabora beusia. Idjira Samariadaa ededapeda tābarisidaa.

³⁸ Mañbe Samaria caita baido ūmāmaa idji carretara sāgāde edesidaa. Mama wērārā auduada

cuibadjidaa. Mañne usaba Acabo oara sene du-
anesidaa Ăcõrëba Elíadeba jarada quïrãca.*

³⁹ Jūma Acaboba oda nañ cartadē bālē bāra, idjia israelerā pe erobahadēbemada, idji de droma elepante quidaba bio djio bādada, puru bēa idjia oda sida dewara cartade bālē bāla. Mañ carta trāra “Israeldēbema bororāba opedāda” abadaa.

40 Acabo beudacarea idji warra Ocozíada idji cacuabari Israeldebema boroda bësia.

* 22:38 1 Rye 21:19.

**Ãcõrẽ Bedea
New Testament in Emberá, Northern
(PM:emp:Emberá, Northern)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Emberá, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Emberá, Northern

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

xl

2014-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
f9d422da-2e22-541c-afc9-8fe7130d391e